

ckou dobu Šem 1 nařízení vlády republiky Československé ze dne 2. září 1920, čís. 500 sb. z. a n. Je sice pravda, že obžaloba zněla proti obžalovaným K-ové a G-ové pouze na přečin řetězového obchodu; než nehledě k otázce, nyní arci bezpředmětné, nebylo-li by spíše na místě bývalo, stíhati jen pro pletichy, bylo vzhledem k § 262 tr. ř. povinností lichevního soudu, obírat se i bez podnětu se strany veřejného žalobce otázkou, nezakládá-li jednání obžalovaných skutkovou podstatu pletich, to tím spíše, uváží-li se, že dle slovního znění § 11 čís. 4 zákona o trestání válečné lichvy je řetězový obchod pouhou odrůdou pletich. Pokud pak jde o přešupek předražování dle § 7 čís. 1 lichevního zákona, rozhoduje arci soud ve smyslu § 18 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. o tom, je-li cena zřejmě přemrštěná, podle volného uvážení všech okolností. V tomto případě dospěl lichevní soud k přesvědčení, že ceny, požadované obžalovanými za chléb a pečivo, cenami zřejmě přemrštěnými nebyly, výhradně úvahami o zisku, kterého při tom obžalování docílili. Postup ten dlužno označiti jako právně pochybený, neboť soud při tom úplně přehlédl, že i prodejní cena, která nabývacích nákladů přespříliš nepřevyšuje a která prodávateli neskytá zisku nemírného, může býti cenou zřejmě přemrštěnou tehdy, byly-li zřejmě přemrštěny již ceny nabývací. Z tohoto hlediska bylo na místě řešiti otázku i v tomto případě, v němž u obžal. S-a nákupní cena mouky, u obžal. K-ové a G-ové pak nákupní ceny chleba i rohlíků byly cenami zřejmě přemrštěnými, převyšující velmi značně ceny, pro mouku a chléb úředně stanovené, a dosahující také u rohlíků, vyrobených z mouky takto draho nakoupené, výše zřejmě přemrštěné. Bylo proto oprávněné zmáteční stížnosti vyhověti a rozsudek jako zmátečný dle č. 9 a) § 281 tr. ř. zrušiti. Ve věci samé rozhodnutí nebylo však zrušovacímu soudu možno, jelikož v rozsudku a v jeho rozhodovacích důvodech nejsou zjištěny některé skutečnosti, které by při správném použití zákona nálezu za základ položití bylo, tak zejména nezjišťuje rozsudek jednak, byli-li sobě obžalovaní vědomi způsobilosti svého jednání, stupňovati cenu předmětu potřeby, jednak jednali-li u využívání mimořádných poměrů vyvolaných válkou. Nezbylo tudíž než vrátiti věc dle § 288 čís. 3 tr. ř. nalézacímu soudu, by ji znova projednal a rozhodl.

Čís. 805.

»Lstivým předstíráním« (§ 197 tr. zák.) jest i připověď plnění, jež slibující již předem byl odhodlán neplniti, a pouhé nepravdivé tvrzení, kde důvěra je nutností nebo zvyklostí.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1922, Kr I 1007/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Král. ze dne 1. července 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 200 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost se opírá o důvody zmátečnosti čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. Důvod čís. 5 § 281 tr. ř. shledává v tom, že prvý soud neuvádí, v čem

záleželo Istivé jednání a předstírání obžalovaného; vytýká, že rozsudek jest v tomto směru nejasným, neúplným a trpí nedostatkem důvodů. Výtky jsou liché. Nálezací soud zjišťuje, že obžalovaný Istivě, t. j. nepravdivě předstíral v říjnu 1920 civilnímu geometrovi Karlu J-ovi, že mu dodá po 10 kg hrachu a čočky, na něž si vyžádal 334 K zálohy, že však nedodal ani zboží, ani nevrátil peněz, ačkoliv sliboval nejprve, že dodá zboží do 3 dnů, později do týdne v N., pak znova, že dodá zboží v určitý den do hostince v B. a ještě před hlavním přelíčením, že vrátí peníze. Rozsudek zjistil, že obžalovaný jednal tak nikoliv proto, že nemohl zboží sehnati nebo že neměl možnosti peníze vrátiti, — obhajobu obžalovaného, který tvrdil opak, soud výslovně odmítá jako nepravdivou, — nýbrž že od počátku neměl úmyslu, objednané věci dodati, že mu šlo jen o to, by vylákal zálohu. Z uvedeného jest zřejmo, že rozsudek zcela jasně vyslovuje, v čem shledává Istivé předstírání stěžovatelovo; svůj výrok odůvodňuje náležitě poukazem na svědecké výpovědi Karla J-a staršího i mladšího, které vyvrátily obhajobu obžalovaného. V čem by spočívala tvrzená neúplnost rozsudku, stížnost nepraví. Po stránce věcné namítá stížnost, že jde o civilně-právní poměr, nikoliv o trestný čin. Ke Istivému předstírání prý se vyhledává, aby se pachatel vydával za něco jiného, než skutečně jest; v tomto případě prý obžalovaný vůbec ničeho nepředstíral, jednal v poctivém úmyslu, zboží dodati. Avšak Istivé předstírání nevyhledává zvláštní jen těžko seznatelné Istivosti, stačí, bylo-li jednání v tom kterém případě způsobilým k oklamání; stačí zejména dle okolností i pouhé nepravdivé tvrzení, zvláště tam, kde není možno neb aspoň obvyklo, přesvědčiti se o pravdivosti takového tvrzení, kde důvěra je nutností nebo zvyklostí. Za Istivé předstírání dlužno pokládati také přípověď nějakého plnění, když slibující byl hned předem odhodlán neplniti, jak tomu bylo v tomto případě; obžalovaný, povoláním obchodní jednatel, sliboval nepravdivě, že dodá zboží, ačkoliv od počátku byl rozhodnut nedodati; vydával se za řádného obchodníka, jenž chce dostáti převzatému závazku — a oklamal svými planými sliby zákazníka, který neměl příčiny mu nedůvěřovati a přesvědčovati se o pravdivosti jeho tvrzení. Svým Istivým předstíráním uvedl Karla J-a v omyl, by ho poškodil na majetku. Že jednal v úmyslu podvodném, rozsudek zjišťuje. Pouhým popíráním tohoto úmyslu neprovádí zmateční stížnost materielně — právního důvodu zmatečnosti.

Čís. 806.

Svádění k neuposlechnutí povolacího rozkazu (§§ 48, 56, odstavec druhý, branného zákona republiky Československé ze dne 19. března 1920, čís. 193 sb. z. a n.) nelze se již dopustiti, jakmile byl branec presentován a presenční službu nastoupil; přichází tu v úvahu zločin dle § 222 tr. zák.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1922, Kr I 1071/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Václava T-a do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 28. června 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §§ 56 a 48 zákona ze dne 19. března 1920, čís. 193 sb. z. a n.